

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Сакральне мистецтво України»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація: 014.12 (Образотворче мистецтво)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3
від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Сакральне мистецтво України
Викладач (-і)	Тимків Богдан Михайлович
Контактний телефон Викладача	+38 0500500951
Е-mail викладача	bohdan.tymkiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Зміст освітнього компоненту «Сакральне мистецтво України» забезпечується освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворчого) та передбачає кваліфікацію вчителів образотворчого мистецтва. Дисципліна «Сакральне мистецтво України» належить до дисципліни вільного вибору студента і є вагомим освітнім компонентом на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та керівника гуртка, студії з дизайну, декоративно-ужиткового мистецтва.</p> <p>Окреслене коло питань, що пов'язані з розвитком сакрального напрямку в мистецтві України, який найперше виявився в образотворчому мистецтві, торкається проблеми поглибленого розуміння різноманітних аспектів сакральності сучасними митцями. У лекційному курсі пропонується більш змістовно простежити за філософією творчості митців, чиє мистецтво стало знаковим для розвитку сакрального мистецтва України.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу. Базова підготовка майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до теоретичного та практичного застосування знань з сакрального мистецтва України знайомство з проблемами методології мистецької освіти, її педагогічних умов, сучасного змісту і методів мистецького навчання, розкриття виховного потенціалу кожного виду мистецтва.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретичних основ курсу «Сакральне мистецтво України»; - забезпечення розуміння основних процесів і закономірностей виникнення і розвитку сакрального мистецтва України; - виховування у студентів працьовитості, відповідальності до виконання завдань курсу, дисциплінованості, самостійності. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляти спроможність характеризувати основні стилі, напрями та течії у розвитку сакрального мистецтва України. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляти здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних мистецьких явищ у галузі українського сакрального мистецтва; - усвідомлювати цінність сакрального мистецтва. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі образотворчої і освітньої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності.

. ЗК 4. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально, толерантно та коректно.

ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

Фахові компетентності.

ФК 1. Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.

ФК 2. Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.

ФК 3. Здатність до практичної та оцінної художньої діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміння вирішувати нестандартні проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки.

ПРН 4. Знання шляхів розширення і збагачення художньо-естетичного досвіду, опанування художніми вміннями та навичками з метою повноцінної практичної художньої діяльності, підвищення професійної майстерності.

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності.

5. Організація навчання**Обсяг освітнього компонента**

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
6	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ. Сутність та основні концепції сакрального мистецтва України.	2		5
Тема 2. Сакральне мистецтво України – невід'ємна складова частина матеріально-духовної та художньої культури народу	2		5
Тема 3. Історичний огляд сакрального мистецтва	2		5
Тема 4. Витоки та становлення сакрального мистецтва.	2		5
Тема 5. Структура та різновиди сакрального мистецтва України.	2		5

Тема 6. Традиції в сакральному мистецтві України	2	2	10
Тема 7. Інновації в сакральному мистецтві України	2	2	10
Тема 8. Інтерпретація творів сакрального мистецтва України	2	2	10
Тема 9. Новітні форми та технології в сакральному мистецтві.	4	4	15

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 30 балів, Контрольна робота – 25 балів; Тестові завдання – 20 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 25 балів.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 25 балів; Тестові завдання – 20 балів; Самостійна робота – 25.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 45 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Бюлетень Львівського філіалу Національного науково-дослідного реставраційного центру України. Інформаційний випуск, присвячений реставр. іконостаса церкви Воздвиження Чесного Хреста монастиря Скит Манявський. №1. Львів, 2000. 33 с.
2. Від школи до храму: каталог / автор проекту Микола Стороженко. Київ: Дніпро, 2010. 160 с.: іл.
3. Галишич Р. Українська церковна архітектура і монументально-декоративне мистецтво зарубіжжя. Львів: СПОЛОМ, 2002. 336 с.
4. Голод І. Майстер українського іконостасу. *Київська церква*. 2000. №3. С.83-84.
5. Голод І. Дивовижний світ української ікони. *Київська церква*. 2000. №5. С.95-98, іл.
6. Гординський С. Сакральне мистецтво української діаспори. Українське сакральне мистецтво: традиції, сучасність, перспективи: зб. тез. Міжнародної конференції. Львів.: Свічадо, 1994. С.46-54.
7. Дем'янчук А. Декоративне різьблення в оздобленні храму східного обряду. Українське сакральне мистецтво: традиції, сучасність, перспективи: матеріали міжнар. конф. Львів: Свічадо, 1994. С. 55-60.
8. Драган М. Українська декоративна різьба XVI – XVIII ст. К.: Наук. думка, 1970. 202 с.
9. Константинович Я. Іконостас. *Мистецтвознавство '01: наук. зб.* / гол. ред. М. Станкевич. Львів, 2002. С. 183-200.
10. Мельник В. Церква Святого Духа в Рогатині. К.: Мистецтво, 1991. 143 с.
11. Мельник В. Іконопис і скульптура бароко в новій виставці Івано-Франківського художнього музею. *Артанія*. Альманах. К., 1996. Кн. 2. С.70-73.
12. Миронюк І., Фіглевський М. Скит Манявський. Івано-Франківськ: Вид-во «Лілея-НВ», 2008. 68 с.
13. Овсійчук В., Кравич Д. Оповідь про ікону. Львів, 2000. 394 с.
14. Одрехівський Р. Сакральна різьба по дереву в Галичині XIX – першої половини XX століть. Львів, 2006. 287 с.
15. Попенюк В. Інноваційні кіоти на Гуцульщині та Покутті. *Алкос*, 2005. № 2-3. С.63.
16. Приймич М. Перед лицем твоїм. Закарпатський іконостас. Ужгород: «Карпати» «Гражда», 2007. 224 с., іл.
17. Тимків Б. Архітектура та сакральне мистецтво у творчості українських мистців західної діаспори. Етнос і культура. Часопис Прикарпатського ун-ту ім. В. Стефаника: зб. наук.-теорет. статей / гол. ред. В. І. Кононенко. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2006. №2-3. С.153-158.
18. Тимків Б., Тимків Р. Творча діяльність мистців із Галичини в Західній Європі у післявоєнний період. Галичина: всеукр. наук. і культурно-просвітницький краєзн. часопис / гол.ред. М.Кугутяк. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2006-2007. № 12-13. С.322-330, іл.
19. Тимків Б. Сакральна дереворізьба та ікономалярство у творчості сучасних майстрів. Художня культура. Актуальні проблеми: наук.вісник / Інститут проблем сучасного мистецтва АМ України / Редкол.: О.Федорук (голова), В.Сидоренко (гол.ред.), І. Безгін та ін. К.: ФЕНІКС, 2007. Вип. 4. С. 603-608, іл.
20. Тимків Б. Мистецтво України та діаспори: дерево різьба сакральна й ужиткова. 2-ге вид., переробл. і доповнене. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2012. 316 с., 584 іл.

Додаткова література:

1. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладач: О. Демідко. Київ: Видавництво К-Ліра, 2021.

182 с.

1. Кравченко Я. О. Історія зарубіжного мистецтва: навч.-метод. посіб. Черкаси: ЧНУ ім. Б.Хмельницького, 2009. 84 с.
2. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. Херсон: Видавництво «Стар», 2016. 52 с.
3. Рожко В. Українське православне церковне мистецтво Волині (IX-XX ст.): історично-краєзнавчий нарис. Луцьк, 2006. 400 с.
4. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ: ред.-вісн. «Ант»; Ніжин: ТОВ»Вид-во «Аспект-Поліграф», 2005. 400 с.: іл.
5. Степовик Д. Іконологія й іконографія. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2003. 312 с.
6. Степовик Д. Сучасна українська ікона: З іконотворчості Христини Дохват. Київ: Мистецтво, 2005. 304 с.: іл.

Викладач: Тимків Богдан Михайлович,

професор, завідувач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну